

سبک مصرف

طرح محمود، محمد تبریزی جوان

تعبیر نوگرایی در دام مدگرایی افراطی

هنگام خرید هیجانان خود را کنترل کنیم

■ نگیخ خلج سرشکی

بیشتر مواقع تصمیم‌های احساسی را با دلایل منطقی توجیه می‌کنیم. برای مثال وارد فروشگاه می‌شویم و بوی قهوه در آن فروشگاه ما را از خود بی‌خود می‌کند و متقاعد می‌شویم که هر چیزی در آن فروشگاه وجود دارد را بخریم یا در آن فروشگاه به فروشند‌های برمی‌خوریم که زبان بسیار چرب و نرمی دارد و قدرت او بر قدرت عقل ما می‌چرید و به پنهان مد و به روز بودن باز هم متقاعد می‌شویم و سالی را بخریم که حتی سالی یک بار هم از آنها استفاده نمی‌کنیم. اینجا تنها دلیل منطقی ما این است که خرید حسن خوبی به آدم می‌دهد و باید چیزی را خرید که به روز باشد، حتی اگر کاربردی نداشته باشد، چون دختر خاله ، خواهر شوهر و فلان دوست ما از آن وسیله دارند اما غافل از یک ترفند بازاربایی ناب هستیم که با قرار دادن ما در شرایط احساسی و هیجانی مثل مدگرایی و این داستان‌ها باعث فروش کالای خود می‌شوند. ذهن انسان به راحتی قابل تحریک است. تحریک آستانه خرید یکی از ترفندهای جالب بازار گانی و علم تجارت و خرید و فروش است. کافی است که فرد بداند چگونه با عملی ثابت ذهن هر خریداری را تحریک کند.

■ افراط در خوش سلیقگی!

مد از نظر لغوی سلیقه و روش معنی می‌شود. در حقیقت، ذات بشر در پی خوش سلیقگی و نوگرایی است. خداوند انسان را زیبا آفریده و در او ویژگی زیبادوستی را قرار داده است، پس انسان به طور فطری در پی زیبایی و بعد از آن تنوع طلبی در این زیبایی است. پس مد در اینجا یعنی سلیقه در زیبایی شناسی و نوگرایی، اما این موضوع هم

■ سیمین جم

نگاه دین اسلام در خصوص پدیده مد همچون سایر حوزه‌های و فناری در جامعه نگاهی معتدل و مبتنی بر عقلانیت است. آموزه‌های اسلامی

در این زمینه با استدلالاتی عقلانی و منطقی بر وجود و وجوب پوششی متناسب و منطبق با سلمات فرد و اجتماع تأکید دارد. در این زمینه نیز اسلام بر پرهیز از افراط تصریح و فرد مسلمان را به پوششی سالم و در عین حال پاکیزه و آراسته دعوت می‌کند. ویژگی‌ها و شرایط مد در اسلام را با هم مرور می‌کنیم.

■ سیمین جم

خداوند تبارک و تعالی در قرآن کریمش صراحتاً بر حفظ حجاب زنان برای حفظ موازین اخلاقی جامعه تأکید می‌فرماید و آنجا که در سوره نور می‌خوانیم:«... به زنان یا ایمان بگو دیدگان خود را از هر نامحرمی فرو بندند و پاکدامنی ورزند و زیورهای خود را آشکار ندرانند مگر آنچه طبعاً از آن پیداست و باید روسری خود را بر سینه خویش افروا اندازند و زیورهایشان را جز برای شوهرانشان و... آشکار نسازند... و پاهای خود را لبه گونه‌ای به زمین آکوبند تا آنچه از زینتشان نهفته می‌دارند، معلوم گردد.ای مؤمنان همگی از مرد و زن» به درگاه خدا توبه کنید امید که رستگار شوید.»

این کلام الهی بر این نکته تأکید می‌کند که پوشش باید مطابق با حدود شرعی و عرف جامعه باشد و موجب بروز ناهنجاری‌های اخلاقی در جامعه نشود و این موضوع قاعدتاً برای مردان جامعه نیز صدق می‌کند. از آنجایی که تجمل گرایی، مباحات و فخر فروشی در دین اسلام مذموم است،لذا از منظر اسلام مدگرایی‌های افراطی و نامعقول، جلوه‌ای از فخر فروشی و احساس تفاخر و تجمل گرایی و حتی اسراف است، لذا پوشش باید ساده و آراسته و به دور از افراط و اسراف باشد.

نکته دیگر در این زمینه افت چشم و همچشمی است. یکی از بزرگ‌ترین آسیب‌های مدگرایی تقلیدهای کور کورانه به ویژه از فرهنگ پوشش وارداتی است. بدون شک انگیزه رقابت و چشم و همچشمی با دیگران، از جمله عوامل پیروی از مد در بین جوانان و نوجوانان است. رقابت اگر در زمینه‌های مثبت جهت داده شود، باعث پیشرفت و رشد و تکامل معنوی فردی می‌شود، اما اگر جهت گیری آن به سوی مد پرستی باشد تبعات منفی بی‌شماری خواهد داشت.

اما موضوع مهم در این زمینه نگاه اسلام به آراستگی است. در واقع یکی از ویژگی‌های لازم و ضروری یک مسلمان تمیزی و آراستگی اوست. آراستگی از دیدگاه آموزه‌های اسلامی ابتدا آراستگی و پیراستگی باطن و سپس آراستگی رفتاری ، گفتاری و ظاهری است. روایت است پیامبر اکرم (ص) **به آینه یا آب نگاه می‌کرد و با ظاهری آراسته با مردم مواجه می‌شد و**

مانند بسیاری از مسائل جنبه‌های منفی دارد و باز هم مثل همیشه ما انسان‌ها با افراط گرایی آن را به وادی نزول می‌کشانیم. چشم انسان‌ها در پی زیبایی شناسی به راحتی قابل جاده شدن است، به نوعی که بعد از خرید با خود می‌گوید این همه وسیله به چه درد من می‌خورد اما هنگام خرید به هیچ وجه متوجه این افراط گرایی نیست.

مد و نوگرایی می‌تواند هم آراستگی ظاهری و هم باطنی برای ما به وجود بیاورد اما اگر تبدیل شود به کمال طلبی یا افراط گرایی، آن وقت دیگر زیبا نیست بلکه مایه دردسر می‌شود. مدگرایی افراطی هر چند در ظاهر توجیهی از نوگرایی و به روز بودن است، اما در باطن دارای درونمایه‌ای از عقب ماندگی است.

افراط‌گرایی همیشه سبب پسرقت است، زیرا وقت و هزینه گران قیمتی باید صرف آن شود، در صورتی که نصف آن هزینه وقت را اگر صرف فرهنگ خود کنیم نتیجه‌ای باور نکردنی در زندگی پیدا خواهیم کرد.

اینجاست که این واژه به تضادی با خود می‌رسد. کلمه‌ای که خلق شده است برای رشد و به روز شدن، اکنون به مایه عقب‌ماندگی تبدیل می‌شود. تفکر اینکه هر چه دیگران دارند پس من هم باید داشته باشم و به اصطلاح به روز بمانم این اصلا مدگرایی و به روز بودن نیست، بلکه هر روز به دیروز خود برمی‌گردیم و به جای بالا بردن سطح دچار ضعف سطح می‌شویم و این کهنه روزی و عقب‌ماندگی است. مدگرایی واژه بسیار زیبایی است و اگر سر جای خود استفاده شود زیباتر هم است. اما این عقب ماندگی را نباید مدگرایی بنامیم. چشم و همچشمی اصلاً مدگرایی نیست.

■ زندگی را زندگی نمی‌کنیم

اگر مدگرایی واقعی باشیم پس سعی می‌کنیم کارهای مثبت‌تری انجام دهیم و به روز شویم مانند اینکه سرانه مطالعه را به روز کنیم. چون کتاب‌ها دارای به روزترین

احساسی خرید کردن یکی از نقاط ضعف ماست و بهترین بازار باب‌ها می‌دانند که چگونه آستانه خرید شما را از چشم و همچشمی و به اصطلاح مد سرشار کنند. هر چه وسایل شما بیشتر شود پس آشفنگی ذهنی شما هم بیشتر خواهد شد. رفته رفته کمال طلب می‌شوید و فکر می‌کنید که کمال یعنی پر و سیلگی و کامل شدن کمدهای شما از لباس. کمال را به هر چه بیشتر بودن ظروف کر یستالی می‌دانید

چشم‌ت کم به نظر می‌رسد و حرص به پر وسیلگی پیدا می‌کنی. این حرص و افراط گرایی به روز بودن سبک زندگی را سنگین می‌کند و زندگی دچار اضافه وزن می‌شود.

■ هر نوگرایی که نو نیست

می‌گویند هر چه در جستن آنی، اگر در پی نوگرایی باشی پس وجود هم نو و سرشار از زندگی می‌شود اما نوگرایی در اندیشه، تفکر و بهتر زیستن. اینکه مدل کفش فلانی را تقلید کنی به معنای مد و نوگرایی نیست، بلکه کهنه کاری تعبیر می‌شود. اگر هم می‌خواهی مدگرا باشی پس در پی چیزی باش که ارزش تو را بالا ببرد و نه اینکه باعث آشفنگی خیال و ذهن تو باشد. مدگرایی و افراط در آن مانند زنجیر ادامه‌داری خواهد بود که تو را حریص می‌سازد و حرص در هیچ چیز مفید نیست. پس سعی کن در اخلاق و کمال تو گرا باشی، نه اینکه دچار بسرفت شوی. هر چیز که در ظاهر انجام دهی به باطن تو سرایت می‌کند و هر چیز که در باطن تو باشد قطعاً ظاهر تو را فرا می‌گیرد. پس چه بهتر که علاوه بر نو کردن ظاهر، باطن خود را هم نو کنی و به روز باشی.

زیباترین ویژگی انسان را می‌توان زیبایی دوستی او دانست. زیبایی شناسی مهم‌ترین ویژگی مد و مدگرایی است. به علت فطری بودن مدگرایی و تنوع طلبی انسان با زیبایی‌های ظاهری فریب دهنند اما انسان تو گرا و مدگرای واقعی می‌داند که نباید آستانه احساسی پانینی داشته باشد و هر چه را به اسم مد به او نشان می‌دهند را به دست آورد.

پس در تلاش باش تا ذهن خود را نو کنی و نه فقط ظاهر را. هر چه باطن تو پرتر باشد در نتیجه ظاهر تو و کاملی خواهی داشت و نیازی نیست به ساز هر مدی برقصی تا زیبا باشی.

بزرگ‌ترین ویژگی انسان را می‌توان زیبایی دوستی او دانست. زیبایی شناسی مهم‌ترین ویژگی مد و مدگرایی است. به علت فطری بودن مدگرایی و تنوع طلبی انسان با زیبایی‌های ظاهری فریب دهنند اما انسان تو گرا و مدگرای واقعی می‌داند که نباید آستانه احساسی پانینی داشته باشد و هر چه را به اسم مد به او نشان می‌دهند را به دست آورد.

پس در تلاش باش تا ذهن خود را نو کنی و نه فقط ظاهر را. هر چه باطن تو پرتر باشد در نتیجه ظاهر تو و کاملی خواهی داشت و نیازی نیست به ساز هر مدی برقصی تا زیبا باشی.

ساده پوش اما آراسته و پیراسته باش

پوشش خوب | از منظر آموزه‌های اسلام

از آنجایی که تجمل گرایی، مباحات و فخر فروشی در دین اسلام مذموم است، لذا از منظر اسلام مدگرایی‌های افراطی و نامعقول، جلوه‌ای از فخر فروشی و احساس تفاخر و تجمل گرایی و حتی اسراف است، لذا پوششش باید ساده و آراسته و به دور از افراط و اسراف باشد

فرمودند: «لَ اللهُ تَعَالَى يَجْعَلُ مِنْ عِبْدِهِ إِذَا خَرَجَ إِلَىٰ إِخْوَانِهِ أَنْ يَتَّبِعَهُمْ وَيَتَّخِلَهُمْ؛ خداوند تعالی دوست دارد وقتی بنده‌اش نزد برادران خود می‌رود، خود را

سبک پوشش

نوگرایی فرهنگی به جای مدگرایی منفی

وقتی هویت جعلی به تن می‌کنیم!

■ جبرئیل ابراهیمی*

امروزه انسان سرگشته راه گم کرده و دچار خود فراموشی شده و حیران و سرگردان به این سو و آن سو می‌رود و دچار بحران هویتی است. او برای التیام در د‌های هویتی مجبور به ساختن هویت جعلی و ایجاد یک خود کاذب می‌شود. این شخصیت و خودکاذب در دنیای مدرن و پیشرفته که بشر به علم و فناوری کار آمد مجهز شده و تا فراسوی کهکشان سر کشی می‌کند و خود را حاکم طبیعت می‌بیند در د‌های هویتی او را رو به فزونی می‌نهد، چراکه جهان را در تسخیر خود می‌بیند، اما روح سرکش و کمال جوی خود را بی‌قرار و منزوی و پر شکسته. وانگهی برای التیام در د‌های درون، شروع به ساختن هویت جعلی می‌کند تا بدین سان قدری احساس آرامش کند. از این رهگذر یکی از این پدیده‌های کاذب آرام‌بخش برای انسان معاصر پدیده «مد» است.

■ گروه‌های مدساز

بی‌تردید یکی از دلایل ایجاد گروه‌های مدساز، جریان‌ات سیاسی ، اجتماعی و فرقه‌ای هستند که هدفشان جریان‌سازی ، اعلام هویت ، ابراز وجود و ایجاد جاذبه برای افراد سطحی‌نگر ، ایجاد یک الگوی پوششی و انگیزه‌های مختلف و متنوع است که معمولاً جوانان و نوجوانان در جامعه هدف قرار می‌گیرند. افراد نو گ‌ساز، تنوع‌طلب، زودباور و ساده‌لوح به سهولت تغییر پذیرند و قابلیت اشاعه سریع را نیز دارا هستند. جدای از انگیزه‌های سیاسی و اجتماعی، یکی از مهم‌ترین علل گرایش به مد وجود خلأعاطفی در افراد به ویژه در جوانان است تا با قرار گرفتن در شعاع و حلقه یک گروه و ایجاد احساس تعلق به گروه و حس حمایت عاطفی از جانب گروه احساس رضایتمندی و امنیت خاطر به شخص سرسردگم و بی‌هویت دست می‌دهد.

بدین وسیله احساس با هویت بودن و هدفمند بودن به فرد سطحی‌نگر و ره گم کرده دست می‌دهد.

در سال‌های اخیر در حوزه پوشاک

چادر و مقنعه کارهای خوبی انجام شده و همه د دیدند که جواب داد. **بانوان** خلاقی را می‌ششد دید که **چادر** و مقنعه با طرح‌های نو و **با پوشش‌های مناسب** به بازار عرضه می‌کنند و مورد استقبال هم قرار گرفت و برای جوانان جذاب هم بود. در همه بخش‌ها می‌توان اینطور بود و اینگونه عمل کرد. نوعاً این مدهای جدید برگرفته از داشته‌های خودمان بود. به معنای واقعی کلمه همه ایرانی –اسلامی. بی‌شک در خصوص ریشه یابی و آسیب‌شناسی علل مدگرایی جوانان و نوجوانان باید با برنامه پیش برویم.

■ لزوم ریشه‌یابی مدگرایی جوانان از سنین پایین‌تر

من هم‌رگز فراموش نمی‌کنم در خواست‌های مکرر فرزندم را برای خریدن فرش شخصیت کارتون‌بی تن. برای کف اتاق خوابشان یا بوسترها و مجسمه مرد عنکبوتی یا عروسک باب اسفنجی که همگی ساخته و تولید کمپانی‌های غربی است و از طریق کارتون جهان کودکانهام رسوخ کرده و جالب

اینکه حتی پیشینه تاریخی نداشته و ندارد. اساساً غرب مانند شرق و به خصوص تمدن اسلامی – ایرانی اسطوره‌ساز نبوده، همانگونه که اندیشمندان غربی خوداقرار به این موضوع دارند. نمونه آن واقعه بر اسطوره و پرالگوی عاشورایی مندل این پیشرفت و جهش را در همه واقع نشده‌ام در فرهنگ ما با جان ما خو گرفته است. مدگرایی جوانان باید از سنین پایین‌تر

ریشه‌یابی و آسیب‌شناسی شود. ما باید با فرهنگ غنی و به روز شده به مصاف فرهنگ غرب برویم. باید اسطوره‌ها و آرمان‌های تاریخ تمدن اسلام و ایران را در قالب‌ها ، ایده‌ها و ذهن و فہم جوان امروز به روز کنیم تا بتوانند آن الگوها را تباط برقرار کنند.

در سال‌های اخیر در حوزه پوشاک ، چادر و مقنعه کارهای خوبی انجام شده و همه دیدند که جواب داد. بانوان خلاقى را می‌شدید که چادر و مقنعه با طرح‌های نو و با پوشش‌های مناسب به بازار عرضه می‌کنند و مورد استقبال هم قرار گرفت و برای جوانان جذاب هم بود. در همه بخش‌ها می‌توان اینطور بود و اینگونه عمل کرد. نوعاً این مدهای جدید برگرفته از داشته‌های خودمان بود. به معنای واقعی کلمه همه ایرانی –اسلامی. بی‌شک در خصوص ریشه یابی و آسیب‌شناسی علل مدگرایی جوانان و نوجوانان باید با برنامه پیش برویم.

مد گرایی منفی و ریشه در جهل بشری و نقشه منفعت طلبان اقتصادی دارد که افراد ضعیف را در دام خواسته‌های خود قرار می‌دهند

مد گرایی منفی و ریشه در جهل بشری و نقشه منفعت طلبان اقتصادی دارد که افراد ضعیف را در دام خواسته‌های خود قرار می‌دهند

*کارشناس فرهنگی